

Uitsluitend per e-mail: [REDACTED]

t.a.v. [REDACTED]

Den Haag, 22 mei 2025 | 13:13 CEST
dossiernummer: 206190
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0)6 13 49 92 51
e-mail: jz@advocatenorde.nl

Betreft: beslissing op bezwaar

Geachte [REDACTED],

U heeft per e-mail van 9 december 2024 aan de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: "algemene raad") aangegeven dat u zich niet goed kon voorbereiden op de toets Ethiek van de Beroepsopleiding Advocaten op 14 december 2024. U heeft de algemene raad verzocht om behoud van deze toetsgelegenheid.

Bij besluit met kenmerk VBT-24072, op 23 december 2024 aan u bekend gemaakt, is namens de algemene raad uw verzoek afgewezen.

U heeft per e-mail van 3 februari 2025 een bezwaarschrift ingediend, welke u per e-mails van 5 februari 2025 en 3 april 2025 heeft aangevuld en gecorrigeerd.

U bent op 12 mei 2025 in de gelegenheid gesteld uw bezwaarschrift toe te lichten tijdens een digitale hoorzitting. U bent gehoord door mr. H.C.E. de Kieft in aanwezigheid van F.H.A. Kuipéres, LL.B, beiden werkzaam bij het bureau van de Nederlandse orde van advocaten.

Per e-mail van 13 mei 2025 heeft u het verslag van de hoorzitting ontvangen en is u, vanwege uw uiting van ongenoegen, aangeboden dat mr. J. de Laat, manager Uitvoeringsorganisatie van de Beroepsopleiding Advocaten, telefonisch contact met u opneemt voor een gesprek en uitleg over het beleid. U heeft dit aanbod geaccepteerd. U heeft het bezwaarschrift echter niet ingetrokken.

Uw bezwaren

U bent van mening dat het bestreden besluit ten onrechte slechts de relatie met eerste- en tweedegraads familieleden relevant acht voor de toepassing van de hardheidsclausule. U meent kort gezegd dat deze strikte interpretatie van artikel 3.19, zesde lid, van de Verordening op de advocatuur onredelijk is, gelet op de cumulatie van zware omstandigheden die uw geestelijke en lichamelijke gezondheid ernstig hebben aangetast en daarmee uw studiec capaciteit hebben ondermijnd. De cumulatieve impact van de door u beschreven omstandigheden, te weten het

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5
2596 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

onverwachte overlijden van de moeder van uw beste vriend, de gezondheidsproblemen van uw grootmoeder en van uw tante, en de daaruit voortvloeiende emotionele en fysieke belasting voor u en uw moeder, hebben ertoe geleid dat u onmogelijk adequaat kon studeren voor de toets Ethiek. Tijdens de hoorzitting heeft u toegelicht dat uw verzoek zag op het behoud van uw tweede toetskans. U heeft toch deelgenomen aan de tweede toetskans en deze, na een herzieningsverzoek, gehaald. U heeft aangegeven dat u met deze bezwaarprocedure wil bereiken dat u een oordeel wenst over de gang van zaken. U vindt het bestreden besluit onvoldoende gemotiveerd, de behandeling van uw verzoek niet empathisch en te juridisch in plaats van naar de menselijke maat.

Overwegingen ten aanzien van de ontvankelijkheid

Volgens vaste rechtspraak is pas sprake van (voldoende) procesbelang als het resultaat dat de indiener van een bezwaar- of beroepschrift met het maken van bezwaar of het indienen van (hoger) beroep nastreeft, daadwerkelijk kan worden bereikt en het realiseren van dat resultaat voor deze indiener feitelijk betekenis kan hebben. Dat betekent dat er aanleiding is om een bezwaar of (hoger) beroep inhoudelijk te beoordelen indien de indiener daarbij een actueel en reëel belang heeft. Het hebben van een louter formeel of principieel belang is onvoldoende voor het aannemen van (voldoende) procesbelang. Als sprake is van een reeds verstreken periode, blijft procesbelang aanwezig als een inhoudelijk oordeel over het bestreden besluit van belang kan zijn voor een toekomstige periode. Daarnaast kan procesbelang aanwezig zijn in verband met de beoordeling van een verzoek om schadevergoeding, tenzij op voorhand onaannemelijk is dat schade is geleden (Vgl. Centrale Raad van Beroep 3 december 2024 [ECLI:NL:CRVB:2024:2444](#)).

Het is staande jurisprudentie dat er procesbelang is bij een actueel en reëel belang. Indien dat belang is vervallen, is de bestuursrechter niet geroepen uitspraak te doen uitsluitend wegens de principiële betekenis daarvan. Als procesbelang ontbreekt, leidt dit tot niet-ontvankelijkheid. (Vgl. Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State 24 april 2024, [ECLI:NL:RVS:2024:1710](#)).

Uw verzoek zag op behoud van de tweede toetsgelegenheid op 14 december 2024 voor het onderdeel Ethiek. U heeft eerst tijdens de hoorzitting aangegeven dat u desondanks toch heeft deelgenomen aan deze toets. De algemene raad is van oordeel dat u daarmee het risico heeft aanvaard dat u deze toets niet zou halen, hetgeen aanvankelijk ook is gebeurd. U bent, zo heeft u ter hoorzitting meegedeeld, na een herbeoordeling alsnog geslaagd. Daarmee heeft u bereikt wat u met het verzoek uiteindelijk wilde bereiken: het behalen van de toets Ethiek. Na het deelnemen aan en het - uiteindelijk - behalen van de toets is uw procesbelang vervallen, omdat u met het benutten van de tweede toetskans in deze bezwaarprocedure niet meer kunt bereiken dat u uw toetskans behoudt en komen uw bezwaren, ook al zijn zij van principiële aard, niet meer in aanmerking voor een inhoudelijke behandeling.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat u in de gelegenheid bent gesteld telefonisch uw principiële grieven over de gang van zaken te bespreken met de manager Uitvoeringsorganisatie van de Beroepsopleiding Advocaten, die zich daartoe bereid heeft verklaard.

Conclusie

Door het alsnog behalen van de toets Ethiek is uw procesbelang vervallen, zodat er geen aanleiding is uw bezwaarschrift inhoudelijk te beoordelen.

Beslissing

Het bezwaar is niet-ontvankelijk.

De algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten,
namens deze,

mw. mr. S.F.M. ten Berge
plaatsvervangend algemeen secretaris

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen bij de afdeling bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied waar zij wonen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.